

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

BUITENGEWONE ZITTING 2024

17 juli 2024

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van diverse wetsbepalingen,
teneinde de wetgeving inzake vrijwillige
zwangerschapsafbreking te actualiseren**

(ingediend door mevrouw Sofie Merckx c.s.)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE 2024

17 juillet 2024

PROPOSITION DE LOI

**modifiant diverses dispositions légales en
vue d'actualiser la législation relative à
l'interruption volontaire de grossesse**

(déposée par Mme Sofie Merckx et consorts)

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel beoogt de wetgeving inzake vrijwillige zwangerschapsafbreking te actualiseren, met name door:

- vrijwillige zwangerschapsafbreking te erkennen als een medische handeling;*
- de voorwaarden voor een vrijwillige zwangerschapsafbreking te versoepelen door de termijn te verlengen, de wachttijd af te schaffen en de informatieplicht van artsen over alternatieven op te heffen;*
- de toegang tot vrijwillige zwangerschapsafbreking te waarborgen;*
- vrijwillige zwangerschapsafbreking volledig te decriminaliseren;*
- vrijwillige zwangerschapsafbreking in geval van een ernstige medische aandoening uit te breiden.*

RÉSUMÉ

Cette proposition de loi vise à actualiser la législation relative à l'interruption volontaire de grossesse, notamment:

- en reconnaissant l'interruption volontaire de grossesse comme un acte médical;*
- en assouplissant les conditions pour recourir à l'interruption volontaire de grossesse, au travers de l'allongement du délai, de la suppression du délai d'attente et de la suppression de l'obligation des médecins d'informer les femmes sur les alternatives à l'interruption volontaire de grossesse;*
- en garantissant l'accès à l'interruption volontaire de grossesse;*
- en décriminalisant pleinement la pratique de l'interruption volontaire de grossesse;*
- en étendant l'interruption volontaire de grossesse en cas d'affection médicale grave.*

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
PS	: Parti Socialiste
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Les Engagés	: Les Engagés
Vooruit	: Vooruit
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant

Afkorting bij de nummering van de publicaties:		Abréviations dans la numérotation des publications:	
DOC 56 0000/000	Parlementair document van de 56 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 56 0000/000	Document de la 56 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag	CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Beknopt Verslag	CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)	CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Plenum	PLEN	Séance plénière
COM	Commissievergadering	COM	Réunion de commission
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Mede dankzij de strijd van de feministische beweging en de rol van dokter Willy Peers is een vrijwillige zwangerschapsafbreking (VZA) sinds 1990 in België gedeeltelijk toegestaan. De wettelijke termijn voor een VZA ligt op 12 weken na de bevruchting. Nadien is een VZA enkel nog mogelijk in geval van ernstige medische redenen.

In België worden jaarlijks 18.000 à 19.000 VZA's uitgevoerd. Dat komt neer op een abortuscijfer van 8,8 per 1000 vrouwen tussen 15 en 44 jaar. De Belgische cijfers verhouden zich gunstig ten opzichte van het Europese gemiddelde (18 per 1000 vrouwen) en het wereldgemiddelde (39 per 1000 vrouwen).¹

De meeste VZA's, ongeveer 85 %, worden uitgevoerd tijdens de eerste 9 weken van de zwangerschap, met een piek op 5 tot 6 weken na de bevruchting. De overgrote meerderheid van VZA's worden dus vroeg in de zwangerschap uitgevoerd. Dat neemt echter niet weg dat er jaarlijks honderden Belgische vrouwen genoodzaakt zijn om naar het buitenland te gaan om een abortus te laten uitvoeren. Volgens de Nationale Commissie voor de evaluatie van de wet van 15 oktober 2018 betreffende de zwangerschapsafbreking gingen er in 2020 in totaal 330 vrouwen naar Nederland, in 2021 in totaal 371. Aangezien dit aanzienlijke kosten met zich meebrengt, is dit geen optie voor elke vrouw, wat de situatie voor hen bemoeilijkt.

In april 2023 werd het rapport "Studie en evaluatie van de abortuswet en -praktijk in België" gepubliceerd. Dit rapport werd opgesteld door een interdisciplinair, multidisciplinair en onafhankelijk comité (hierna: wetenschappelijk comité), dat werd aangesteld door de partijen van de regering-Vivaldi (legislatuur 2019-2024), belast met de studie en evaluatie van de praktijk en de wetgeving inzake vrijwillige zwangerschapsafbreking.

Het rapport werd op 18 april 2023 voorgesteld en besproken in een gezamenlijke vergadering van de commissies voor Justitie & Gezondheid en Gelijke Kansen. De belangrijkste conclusie van het wetenschappelijk comité betreft het feit dat de Belgische wetgeving

¹ Interuniversitair, multidisciplinair en onafhankelijk comité belast met de studie en de evaluatie van de praktijk en de wetgeving inzake vrijwillige zwangerschapsafbreking, 2023, p. 12 – Nationale commissie voor de evaluatie van de wet van 15 oktober 2018 betreffende de zwangerschapsafbreking (wet van 13 augustus 1990) – Verslag ten behoeve van het parlement 1 januari 2020 – 31 december 2021.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'interruption volontaire de grossesse (IVG) est partiellement autorisée en Belgique depuis 1990, grâce notamment au combat du mouvement féministe et à l'engagement du docteur Willy Peers. Le délai légal de l'IVG est plafonné à douze semaines après la conception. Au-delà, elle n'est encore possible que pour des raisons médicales graves.

Chaque année, entre 18.000 et 19.000 IVG sont pratiquées en Belgique, soit un taux d'avortement de 8,8 pour 1 000 femmes âgées de 15 à 44 ans. Les chiffres en Belgique sont plutôt raisonnables par rapport à la moyenne européenne (18 avortements pour 1.000 femmes) et à la moyenne mondiale (39 avortements pour 1 000 femmes).¹

La majorité des IVG (environ 85 %) est pratiquée durant les neuf premières semaines de grossesse, avec un pic entre les cinquième et sixième semaines post-conception. S'il est vrai que la grande majorité des IVG sont donc pratiquées tôt dans la grossesse, chaque année, des centaines de femmes belges sont néanmoins contraintes de se rendre à l'étranger pour se faire avorter. Selon la Commission nationale d'évaluation de la loi du 15 octobre 2018 relative à l'interruption volontaire de grossesse, ce sont respectivement 330 et 371 femmes belges qui se sont rendues aux Pays-Bas pour ce motif en 2020 et en 2021. Compte tenu de son coût substantiel, toutes les femmes ne peuvent recourir à cette option, ce qui complique leur situation.

Publié en avril 2023, le rapport intitulé "Étude et évaluation de la loi et de la pratique de l'avortement en Belgique" a été établi par un comité interuniversitaire, multidisciplinaire et indépendant (ci-après: le comité scientifique), désigné par les partis du gouvernement Vivaldi (législature 2019-2024) en vue d'étudier et d'évaluer la pratique et la législation relatives à l'interruption volontaire de grossesse.

Ce rapport a été présenté et examiné le 18 avril 2023 au cours d'une réunion conjointe des commissions de la Justice et de la Santé et de l'Égalité des chances. La principale conclusion du Comité scientifique est que la législation belge sur l'avortement est désuète dans la

¹ Comité interuniversitaire multidisciplinaire indépendant en charge de l'étude et de l'évaluation de la pratique et de la législation sur l'interruption volontaire de grossesse, 2023, p. 12 – Commission nationale d'évaluation de la loi du 15 octobre 2018 relative à l'interruption volontaire de grossesse (loi du 13 août 1990) – Rapport à l'attention du Parlement – 1er janvier 2020 – 31 décembre 2021.

onveranderd bleef sinds 1990 en bijgevolg gedateerd is. De wet beantwoordt niet langer aan de maatschappelijke evolutie in verband met zwangerschapsafbreking. Hiertoe formuleerde men bij consensus 25 aanbevelingen om de huidige wetgeving te verbeteren.

De vraag om de abortuswetgeving te herzien komt niet alleen van de academische wereld, maar ook van het terrein. Op 24 januari 2024 publiceerde Luna, een organisatie met abortuscentra in Vlaanderen en Brussel, een campagne waarin men pleitte voor een nieuwe abortuswet. Over het rapport van het wetenschappelijk comité schreven zij het volgende: "Adviezen en aanbevelingen die volledig aansluiten op de noden vanuit de sector en waar deze campagne op inspeelt."²

Het recht op abortus is een fundamenteel vrouwenrecht dat uitgaat van het zelfbeschikkingsrecht van vrouwen en moet als dusdanig worden beschermd. Het is tevens een belangrijke indicator voor de toestand van andere vrouwenrechten. Daar waar het recht op abortus onder druk komt te staan, moet ook voor andere vrouwenrechten worden gevreesd.

De recente aanvallen op het recht op abortus in Polen en het schrappen van het landelijk recht op abortus door het hooggerechtshof van de Verenigde Staten van Amerika tonen aan dat dit recht steeds actief beschermd moet worden.

Dit wetsvoorstel wenst omwille van bovenstaande redenen tegemoet te komen aan een aantal specifieke aanbevelingen, waaronder:

- het erkennen van een VZA als een medische handeling en de onderbrenging ervan in de gezondheidszorgwetgeving;
- een verlenging van de termijn naar 18 weken;
- het afschaffen van de bedenktijd van 6 dagen;
- het mogelijk maken van het uitvoeren van een VZA bij een minderjarige zonder de ouders te informeren;
- de formulering van verduidelijkingen omtrent een zwangerschapsafbreking wegens medische redenen;
- het afschaffen van de strafrechtelijke vervolging voor vrouwen enerzijds en een decriminalisering voor de uitvoerder anderzijds.

² <https://abortus.be/nieuws/campagne-pleit-voor-nieuwe-abortuswet/>

mesure où elle demeure inchangée depuis 1990. Cette législation ne répond plus à l'évolution sociétale relative à l'interruption de grossesse. Pour y remédier, le Comité a formulé vingt-cinq recommandations consensuelles visant à améliorer la législation actuelle.

La demande de révision de la législation sur l'avortement n'émane pas seulement du monde académique, mais aussi du terrain. Le 24 janvier 2024, l'organisation Luna, qui gère plusieurs centres d'avortement à Bruxelles et en Flandre, a lancé une campagne en faveur d'une nouvelle loi sur l'avortement. Cette organisation a réagi comme suit au rapport du Comité scientifique: "Il s'agit de suggestions et de recommandations qui font totalement écho aux besoins du secteur et dont cette campagne fait la promotion."² (traduction).

Le droit à l'avortement est un droit fondamental des femmes qui se fonde sur leur droit à l'autodétermination et qui, à ce titre, doit être protégé. C'est également un indicateur important de la situation des autres droits des femmes. En effet, lorsque le droit à l'avortement est mis à mal, les autres droits des femmes sont également en danger.

Les récentes attaques lancées contre l'avortement en Pologne et la suppression du droit fédéral à l'avortement par la Cour suprême des États-Unis d'Amérique prouvent que ce droit doit toujours être défendu activement.

Pour les motifs précités, la présente proposition de loi entend donner suite à plusieurs recommandations spécifiques, notamment:

- la reconnaissance de l'IVG comme un acte médical et son inscription dans la législation sur les soins de santé;
- un allongement du délai légal à dix-huit semaines;
- la suppression du délai de réflexion de six jours;
- l'autorisation de pratiquer une IVG sur une mineure sans en informer ses parents;
- l'apport de précisions concernant l'avortement pour raison médicale;
- la suppression des poursuites pénales à l'encontre des femmes qui avortent, d'une part, et, d'autre part, une décriminalisation en faveur des praticiens de l'avortement.

² <https://abortus.be/nieuws/campagne-pleit-voor-nieuwe-abortuswet/>

1. Erkenning van abortus als gezondheidszorg zodat alles onder wet op patiëntenrechten valt

Het wetenschappelijk comité benadrukt de noodzaak om VZA expliciet onder te brengen in de wetgeving van de gezondheidszorg. Zo zorgt men ervoor dat een VZA als handeling deel uitmaakt van de gezondheidszorg en dat alle betrokkenen zich kunnen beroepen op alle bepalingen die vervat zijn in die wetgeving, hetgeen talrijke juridische onzekerheden uit de wereld zal helpen.

De patiënten zouden dan beschermd zijn door de bepalingen van de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt, waardoor onder andere alle vereisten inzake informatie en inzake het krijgen van geïnformeerde toestemming, van toepassing zouden zijn. Ook de wet van 22 april 2019 inzake de kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidszorg ("kwaliteitswet"), die een aantal criteria voor de verbetering van de zorgkwaliteit bevat, zou hun bescherming bieden.

Om te voldoen aan de aanbevelingen hieromtrent door het wetenschappelijk comité wordt de term "abortus" vervangen door de term "vrijwillige zwangerschapsafbreking".

2. De voorwaarden voor toegang tot VZA

2.1. Verlenging van de termijn voor de uitvoering van een VZA

Momenteel mag een VZA worden toegepast binnen een termijn van hoogstens 12 weken na de conceptie, behalve in geval van een ernstige medische aandoening. Die termijn strookt echter niet met de talrijke situaties van vrouwen die een VZA willen.

In andere Europese landen laat de wetgeving al toe dat vrouwen gedurende een langere periode tot een VZA kunnen overgaan. In IJsland is VZA sinds september 2019 toegelaten tot 22 weken na de conceptie. In Nederland is VZA toegestaan tot 20 weken na de conceptie en in het Verenigd Koninkrijk tot 22 weken na de conceptie. In Zweden kan het tot 18 weken na de conceptie, alsook in Denemarken vanaf 2025.

In aanbeveling nr. 10 van zijn verslag stelt het wetenschappelijk comité dat het huidige maximale aantal weken zwangerschap waarbinnen abortus op verzoek van de vrouw mag plaatsvinden, zou moeten worden uitgebreid tot minstens 18 weken na de conceptie. Die termijn zou

1. Reconnaître l'avortement dans le cadre des soins de santé afin que cet acte puisse relever intégralement de la loi relative aux droits du patient

Le comité scientifique souligne la nécessité d'inscrire explicitement l'IVG dans le cadre législatif des soins de santé. Cette mesure permettra de considérer l'IVG comme un acte relevant des soins de santé et de faire bénéficier tous les acteurs de l'ensemble des dispositions prévues dans les lois sur les soins de santé, ce qui mettra fin à bon nombre d'incertitudes sur le plan juridique.

Dès lors, les patientes seront protégées, d'une part, par les dispositions de la loi du 22 août 2002 relative aux droits du patient, ce qui impliquera par exemple que toutes les exigences en matière d'information et de recueil du consentement éclairé s'appliqueront, et, d'autre part, par les dispositions de la loi du 22 avril 2019 relative à la qualité de la pratique des soins de santé (loi "qualité") qui prévoient quant à elles plusieurs critères pour améliorer la qualité des soins.

Pour répondre aux recommandations formulées par le comité scientifique en la matière, le mot "avortement" sera remplacé par les mots "interruption volontaire de grossesse".

2. Les conditions d'accès à l'IVG

2.1. Prolongation du délai pour le recours à une IVG

Actuellement, le délai maximal dans lequel une IVG peut être pratiquée est de 12 semaines post-conception, sauf en cas d'affection médicale grave. Or, ce délai n'est pas adapté à une multitude de réalités vécues par des femmes souhaitant recourir à une IVG.

D'autres pays européens offrent déjà un cadre légal permettant aux femmes de recourir à une IVG dans des délais plus longs. En Islande, depuis septembre 2019, l'IVG est autorisée jusqu'à 22 semaines post-conception. Aux Pays-Bas, elle est autorisée jusqu'à 20 semaines post-conception et au Royaume-Uni, jusqu'à 22 semaines post-conception. En Suède, une IVG est possible jusqu'à 18 semaines post-conception. Ce sera également le cas au Danemark dès 2025.

Dans la recommandation n° 10 de son rapport, le comité scientifique préconise de prolonger la limite gestationnelle maximale actuelle de l'avortement à la demande de la femme jusqu'au moins 18 semaines post-conception. Un tel délai devrait couvrir les besoins

tegemoetkomen aan de behoeften van ongeveer 80 % van de vrouwen die met de huidige wetgeving geen gebruik kunnen maken van VZA.³

Dit wetsvoorstel strekt er dan ook toe die termijn op 18 weken na de conceptie (PC) te brengen.

2.2. *Het afschaffen van de verplichte wachttijd*

Vandaag bepaalt de Belgische wetgeving dat er een bedenktijd van zes dagen geldt tussen de eerste raadpleging en de uitvoering van de VZA.

Deze verplichte bedenktijd is volgens het wetenschappelijk comité (unaniem) zowel principieel als procedureel overbodig en gedateerd:

- “Op principieel vlak wordt deze termijn vandaag als vernederend beschouwd, omdat het een immaturiteit van vrouwen suggereert aan wie een verplichte bedenktijd zou moeten worden opgelegd, veronderstellende dat zij niet in staat zijn om de nodige bedenktijd zelf in te bouwen. Alle actoren en leden van de werkgroepen benadrukken dat het denkproces van de vrouwen al lang voor deze eerste raadpleging is begonnen en dat de nodige bedenktijd zodanig varieert dat een vaste termijn als een ondraaglijke belasting wordt ervaren door vrouwen wiens beslissing zeer duidelijk is, en onvoldoende is voor vrouwen die de behoefte of wens hebben om hun bedenktijd in geval van ambivalentie te verlengen.”⁴
- Op procedureel vlak zorgt de verplichte bedenktijd voor onduidelijkheden en moeilijkheden. Zo is het niet duidelijk wanneer de bedenktijd van start gaat. Daarnaast vereist de bedenktijd dat vrouwen zich meermaals moeten verplaatsen naar het abortuscentrum. Dit is zeker voor vrouwen in kwetsbare situaties niet voor de hand liggend.

Het comité beveelt dan ook aan om de bedenktijd van zes dagen af te schaffen (cfr. aanbeveling 2). Dit wetsvoorstel beoogt daarom om de verplichte wachttijd van zes dagen af te schaffen.

Een afschaffing van de bedenktijd betekent evenwel niet dat er in specifieke situaties geen aparte afspraken gemaakt kunnen worden. De Nationale

³ Interuniversitair, multidisciplinair en onafhankelijk comité belast met de studie en de evaluatie van de praktijk en de wetgeving inzake vrijwillige zwangerschapsafbreking, 2023, p. 12.

⁴ Interuniversitair, multidisciplinair en onafhankelijk comité belast met de studie en de evaluatie van de praktijk en de wetgeving inzake vrijwillige zwangerschapsafbreking, 2023, p. 17.

d'envron 80 % des femmes ne pouvant pas obtenir d'IVG dans le cadre légal actuel.³

La présente proposition de loi porte donc ce délai à 18 semaines post-conception (PC).

2.2. *La suppression du délai d'attente obligatoire*

La législation belge prévoit actuellement un délai de réflexion de six jours entre la première consultation et l'IVG.

Le comité scientifique estime (à l'unanimité) que ce délai de réflexion obligatoire est superflu et désuet, tant sur le principe qu'au niveau de la procédure:

- Sur le principe, “ce délai est aujourd'hui vécu comme humiliant, suggérant une immaturité des femmes auxquelles il faudrait imposer un délai de réflexion obligatoire, supposant qu'elles ne seraient pas aptes à le prévoir elles-mêmes. Tous les acteurs et les membres des groupes de travail du comité d'expert soulignent que la réflexion des femmes a débuté bien avant le premier rendez-vous et que les délais de réflexion utiles sont tellement variables qu'un délai fixe est vécu comme une contrainte insupportable par les femmes dont la décision est bien clarifiée, et est inadapté à celles qui souhaitent ou ont besoin de prolonger leur réflexion en cas d'ambivalence”.⁴
- Au niveau de la procédure, le délai de réflexion obligatoire entraîne un manque de clarté et des difficultés. Par exemple, nul ne sait clairement quand le délai de réflexion prend cours. En outre, ce délai de réflexion contraint les femmes à se déplacer plusieurs fois au centre d'avortement, ce qui est d'autant moins évident pour les femmes en situation de vulnérabilité.

Le comité recommande dès lors de supprimer le délai de réflexion de six jours (cf. recommandation n° 2). La présente proposition de loi vise à mettre cette recommandation en œuvre.

La suppression du délai de réflexion ne signifie toutefois pas que des dispositions ne peuvent pas être prises dans certaines situations spécifiques. À cet égard, la

³ Comité interuniversitaire, multidisciplinaire et indépendant en charge de l'étude et de l'évaluation de la pratique et de la loi relatives à l'interruption de grossesse, 2023, p. 12.

⁴ Comité interuniversitaire, multidisciplinaire et indépendant en charge de l'étude et de l'évaluation de la pratique et de la loi relatives à l'interruption de grossesse, 2023, p. 17.

Evaluatiecommissie beveelt hierbij aan dat de psychosociale en medische teams aangespoord worden om in overleg met de patiënte een gepaste termijn te blijven hanteren voor alle situaties waarin dat voor het beslissingstraject nodig zou blijken.

2.3. Einde van de verplichting om de vrouwen te informeren over “alternatieven” voor VZA en over de rechten van en de steun aan gezinnen, moeders en kinderen

Volgens de huidige wetgeving is het verplicht om vrouwen te informeren over de zogenaamde alternatieven voor een VZA, alsook over de rechten van en de steun aan gezinnen, moeders en kinderen. Deze verplichting is echter soms ongeschikt gezien de klinische situaties of de profielen van de verzoekers van een VZA. Het wetenschappelijk comité formuleerde om die reden aanbeveling 3: “Schrap de specifieke wettelijke verplichting om elke patiënt die om een zwangerschapsafbreking verzoekt te informeren over adoptie en de verschillende opvangmogelijkheden voor het kind. Schrap tevens de plicht om de vrouw vóór de abortus te informeren over de rechten, de bijstand en de voordelen, bij wet en decreet gewaarborgd aan de gezinnen, aan de al dan niet gehuwde moeders en hun kinderen”.

Zoals het wetenschappelijk comité aangeeft, ontslaat die afschaffing de beroepsbeoefenaars niet van de plicht om geïndividualiseerde informatie op maat van de specifieke abortusaanvraag te verschaffen, rekening houdend met het hogere belang van de patiënte. De vereisten inzake informatieverstrekking zoals bepaald in de wet betreffende de rechten van de patiënt zijn van toepassing.

2.4. Toegang tot een VZA moet gewaarborgd worden

Wij bevestigen dat de gewetensclausule de arts een specifiek recht verleent: het individuele recht voor de arts om geen medische handeling te moeten uitvoeren die strijdig is met zijn geweten. Die gewetensclausule mag evenwel niet leiden tot situaties waarin vrouwen de toegang tot een VZA wordt ontzegd of waardoor zij dit niet langer kunnen laten uitvoeren binnen de wettelijke termijn. De volgende zaken moeten daarom opgenomen worden in de wet:

— de arts die geen zwangerschapsafbreking wil uitvoeren, moet dat niet alleen meedelen aan de patiënte, maar haar ook, vanaf het eerste consult, doorverwijzen naar een andere arts, een centrum of een ziekenhuis waar de zwangerschap wel kan worden afgebroken;

Commission nationale d'évaluation recommande que les équipes psychosociales et médicales soient invitées à préserver un délai d'une durée adaptée pour toutes les situations où celui-ci apparaîtrait comme nécessaire pour gérer le processus décisionnel, en concertation avec la patiente.

2.3. Fin de l'obligation d'informer les femmes sur les “alternatives” à l'IVG et sur les droits et aides apportés aux familles, aux mères et aux enfants

Le cadre légal actuel oblige encore à informer les femmes sur les prétendues “alternatives” à l'IVG et sur les droits et aides apportés aux familles, aux mères et aux enfants. Or, cette obligation est parfois inadaptée aux situations cliniques ou aux profils des personnes requérant l'IVG. Dans sa recommandation n° 3 du rapport, le Comité scientifique recommande dès lors de supprimer le devoir d'informer chaque patiente qui demande une interruption de grossesse sur l'adoption et les différentes “possibilités d'accueil” de l'enfant ainsi que l'obligation d'informer la femme avant l'avortement sur les droits, aides et les avantages garantis par la loi et les décrets aux familles, aux mères célibataires ou non, et à leurs enfants.

Comme indiqué par le Comité scientifique, cette suppression ne dédouane pas les praticiens de fournir des informations individualisées et adaptées au contexte particulier de la demande d'avortement et à l'intérêt supérieur de la patiente. Les exigences en matière d'information de la loi sur les droits du patient s'appliquent.

2.4. Obligation de garantir l'accès à une IVG

Nous réaffirmons que la clause de conscience confère un droit propre au médecin: une clause individuelle reconnue au médecin de ne pas pratiquer un acte médical contraire à sa conscience. Cette clause de conscience ne peut toutefois pas avoir pour effet que des femmes se voient refuser l'accès à une IVG ou ne soient plus en mesure d'y recourir dans le délai légal. C'est pourquoi il convient d'inscrire les points suivants dans la loi:

— le médecin ne souhaitant pas pratiquer une IVG doit, en plus d'en informer la patiente, dès la première visite, la diriger vers un confrère, un centre ou un hôpital pratiquant l'IVG;

— geen enkele beroepsbeoefenaar mag op grond van een overeenkomst worden verhinderd een vrijwillige zwangerschapsafbreking te verrichten; in voorkomend geval wordt dergelijke verbodsbepaling voor niet geschreven gehouden.

Dit wetsvoorstel wenst verder het bewust verhinderen van de toegang tot een VZA te kwalificeren als misdrijf. Dit misdrijf houdt in verkeerde informatie verspreiden of informatie achter houden, alsook de fysieke toegang tot de instelling verhinderen.

3. Einde van de strafsancities voor vrouwen en artsen

In 2018 werd abortus uit de strafwet gehaald. Vandaag is abortus enkel nog strafbaar wanneer de voorwaarden waarin de wet voorziet niet gevolgd worden. Dat betekent evenwel dat zij die een abortus laten uitvoeren buiten de voorwaarden wel nog strafbare feiten plegen.

Het wetenschappelijk comité zegt hierover het volgende: “Het Wetenschappelijk Comité, dat blijk geeft van begrip voor de moeilijke situaties waarin deze vrouwen zich vaak bevinden, beveelt aan om het bekomen of zelf uitvoeren door zwangere vrouwen van zwangerschapsafbreking in strijd met de wet uitdrukkelijk te decriminaliseren.”

Dit wetsvoorstel wenst tegemoet te komen aan deze aanbeveling door middel van een uitdrukkelijke decriminalisering van de zwangere vrouw die in strijd met de wet een VZA ondergaat of zelf uitvoert.

Zwangerschapsafbrekingen moeten beschouwd worden als een louter medische handeling. Er is daarom geen enkele reden om vast te houden aan de specifieke strafrechtelijke sancties jegens de artsen. Zij moeten op steeds dezelfde wijze beroepsintegriteit aan de dag leggen als wanneer zij een andere medische ingreep uitvoeren.

Daarom beoogt dit wetsvoorstel de strafsancities voor artsen en andere zorgverleners op te heffen.

Dit neemt dus niet weg dat zorgverleners een plicht hebben om ervoor te zorgen dat de voorwaarden van de wet gerespecteerd worden en dat vrouwen in nood worden geïnformeerd over hun mogelijkheden.

— aucun praticien ne peut être empêché de pratiquer une interruption volontaire de grossesse en vertu d’une convention. Le cas échéant, une telle clause d’interdiction est réputée non écrite.

La présente proposition de loi souhaite en outre que le fait d’empêcher délibérément l’accès à une IVG soit érigé en infraction. Cette infraction consiste à diffuser des fausses informations ou à dissimuler des informations, ainsi qu’à empêcher physiquement d’accéder à l’établissement.

3. Fin des sanctions pénales applicables aux femmes et aux médecins

L’avortement a été dépénalisé en 2018. Aujourd’hui, l’avortement reste uniquement punissable lorsque les conditions prévues par la loi ne sont pas respectées. Il en résulte toutefois que les personnes qui avortent en dehors de ces conditions commettent toujours des infractions pénales.

Le comité scientifique déclare ce qui suit à ce propos: “eu égard aux situations difficiles dans lesquelles ces femmes peuvent se trouver, il est recommandé de décriminaliser explicitement l’obtention ou la pratique par les femmes enceintes d’interruptions volontaires de grossesse en violation de la loi.”

La présente proposition de loi vise à donner suite à cette recommandation en abrogeant explicitement les sanctions pénales applicables à la femme enceinte qui subit ou pratique elle-même une IVG en dehors des conditions légales.

L’interruption de grossesse doit être considérée comme un acte médical à part entière. Il n’y a donc aucune raison que les sanctions pénales spécifiques applicables aux médecins restent en vigueur. Ceux-ci devront toujours faire preuve d’un même degré d’intégrité professionnelle, comme lorsqu’ils pratiquent toute autre intervention médicale.

La présente proposition de loi vise dès lors à abroger les sanctions pénales applicables aux médecins et aux autres prestataires de soins.

Elle n’aura pas pour effet d’atténuer le devoir qu’ont les prestataires de soins de s’assurer du respect des conditions légales ainsi que de la délivrance d’informations aux femmes requérant un avortement concernant les possibilités qui s’offrent à elles.

Indien een arts echter bij het uitvoeren van een zwangerschapsafbreking de wettelijke voorwaarden zou schenden, zou het gemeen recht van toepassing zijn, zoals steeds wanneer in het kader van een medische handeling de therapeutische doelstellingen niet in acht worden genomen. De arts zou in dat geval tuchtrechtelijk, burgerrechtelijk of strafrechtelijk kunnen worden vervolgd.

4. Verduidelijking rond zwangerschapsafbreking in geval van ernstige medische aandoening

Dit wetsvoorstel wenst ook tegemoet te komen aan enkele aanbevelingen geformuleerd door het wetenschappelijk comité omtrent een medische zwangerschapsafbreking, met name: een wijziging van het concept “zekerheid” door, in verband met zwangerschapsafbreking wegens een foetale aandoening en ernstige mentale gezondheidsproblemen, deze factoren ook als ernstig gezondheidsrisico voor de zwangere vrouw te beschouwen.

Het wetenschappelijk comité stelt in aanbeveling nr. 6 voor om de zekerheidsvereiste bij een bijzonder ernstige en ongeneeslijke aandoening van het ongeboren kind te vervangen door een risicovereiste. In geval van zwangerschapsafbreking wegens een foetale aandoening is een “aanzienlijk risico” op een foetale aandoening voldoende om over te gaan tot een zwangerschapsafbreking om medische redenen.

In overeenstemming met aanbeveling nr. 7 strekt het wetsvoorstel ertoe te verduidelijken dat het ernstige gezondheidsrisico voor de vrouw ook betrekking heeft op ernstige mentale gezondheidsproblemen.

5. Conclusie

De vraag om de abortuswetgeving aan te passen, is breed gedragen. Zowel een comité van experts (cfr. wetenschappelijk comité) als de nationale evaluatiecommissie en het terrein, vertegenwoordigd door abortuscentra in zowel Vlaanderen als Wallonië (Luna en Fédération Laïque de Centres de Planning Familial), pleiten voor de wijzigingen opgenomen in dit wetsvoorstel. Dit wetsvoorstel ligt daarnaast volledig in lijn met evoluties in andere West- en Noord-Europese landen zoals het Verenigd Koninkrijk, IJsland, Nederland, Zweden en Denemarken.

Sofie Merckx (PVDA-PTB)
Greet Daems (PVDA-PTB)
Nadia Moscufo (PVDA-PTB)
Ayse Yigit (PVDA-PTB)
Farah Jacquet (PVDA-PTB)
Natalie Eggermont (PVDA-PTB)
Annik Van den Bosch (PVDA-PTB)

Si toutefois le médecin violait les conditions légales au moment de pratiquer une interruption de grossesse, le droit commun s'appliquerait, comme toujours lorsque les objectifs thérapeutiques ne sont pas respectés dans le cadre de l'exécution d'un acte médical. En pareil cas, le médecin pourrait faire l'objet de poursuites disciplinaires, civiles ou pénales.

4. Clarifications sur l'interruption de grossesse pour motif médical grave

La présente proposition vise par ailleurs à répondre à certaines recommandations formulées par le comité scientifique au sujet de l'interruption médicale de grossesse, et en particulier à modifier le concept de “certitude” de manière à considérer, lorsque l'interruption de grossesse est due à une affection foetale ou à des problèmes sévères de santé mentale, que ces facteurs constituent également une mise en péril grave de la santé de la femme enceinte.

Dans sa recommandation n° 6, le comité scientifique propose de requérir l'existence d'un “risque” que l'enfant à naître souffre d'une affection particulièrement grave et incurable, et non plus d'une “certitude” à ce sujet. Dans le cas d'une interruption de grossesse due à une affection foetale, un “risque significatif” de présence d'une telle affection est suffisant pour procéder à une interruption de grossesse pour raisons médicales.

La proposition de loi vise à préciser, en accord avec la recommandation n° 7, que la mise en péril grave de la santé de la femme enceinte inclut les problèmes sévères de santé mentale.

5. Conclusion

La demande visant à modifier la législation sur l'avortement bénéficie d'un large soutien. Tant un comité d'experts (cf. comité scientifique) que la commission nationale d'évaluation et les acteurs de terrain, représentés par des centres d'avortement de Flandre et de Wallonie (Luna et Fédération Laïque de Centres de Planning Familial), sont favorables aux modifications portées par la présente proposition de loi. Celle-ci s'inscrit en outre dans la droite ligne des évolutions observées dans d'autres pays d'Europe occidentale et septentrionale, tels que le Royaume-Uni, l'Islande, les Pays-Bas, la Suède et le Danemark.

WETSVOORSTEL**HOOFDSTUK 1****Algemene bepaling****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2

**Regels teneinde de vrijwillige
zwangerschapsafbreking en
de zwangerschapsafbreking om
medische redenen te erkennen
als rechten op gezondheidszorg**

Art. 2

In artikel 2, 2°, van de wet van 22 augustus 2002 betreffende de rechten van de patiënt, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 6 februari 2024, worden de woorden “, om een zwangerschap vrijwillig af te breken” ingevoegd tussen de woorden “om het uiterlijk van een patiënt om voornamelijk esthetische redenen te veranderen” en de woorden “of om de patiënt bij het sterven te begeleiden”.

Art. 3

In artikel 2, 3°, van de wet van 22 april 2019 inzake de kwaliteitsvolle praktijkvoering in de gezondheidszorg, worden de woorden “, om een zwangerschap vrijwillig af te breken” ingevoegd tussen de woorden “om het uiterlijk van een patiënt om voornamelijk esthetische redenen te veranderen” en de woorden “of om de patiënt bij het sterven te begeleiden”.

HOOFDSTUK 3

**Wijzigingen van de wet van
15 oktober 2018 betreffende de vrijwillige
zwangerschapsafbreking, tot opheffing van
de artikelen 350 en 351 van het Strafwetboek,
tot wijziging van de artikelen 352 en 383
van hetzelfde Wetboek en
tot wijziging van diverse wetsbepalingen**

Art. 4

Het opschrift van de wet van 15 oktober 2018 betreffende de vrijwillige zwangerschapsafbreking, tot opheffing

PROPOSITION DE LOI**CHAPITRE 1ER****Disposition générale****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

CHAPITRE 2

**Règles visant à reconnaître
l'interruption volontaire de grossesse (IVG)
et l'interruption médicale de grossesse (IMG)
comme des droits
aux soins de santé**

Art. 2

Dans l'article 2, 2°, de la loi du 22 août 2002 relative aux droits du patient, modifié en dernier lieu par la loi du 23 mars 2013, les mots “, de pratiquer une interruption volontaire de grossesse” sont insérés entre les mots “esthétiques” et “ou de l'accompagner”.

Art. 3

Dans l'article 2, 3°, de la loi du 22 avril 2019 relative à la qualité de la pratique des soins de santé, les mots “, de pratiquer une interruption volontaire de grossesse” sont insérés entre les mots “esthétiques” et “ou de l'accompagner”.

CHAPITRE 3

**Modifications de la loi du 15 octobre 2018
relative à l'interruption volontaire
de grossesse, abrogeant
les articles 350 et 351 du Code pénal
et modifiant les articles 352 et 383
du même Code et
modifiant diverses dispositions législatives**

Art. 4

L'intitulé de la loi du 15 avril 2018 relative à l'interruption volontaire de grossesse, abrogeant les articles 350

van de artikelen 350 en 351 van het Strafwetboek, tot wijziging van de artikelen 352 en 383 van hetzelfde Wetboek en tot wijziging van diverse wetsbepalingen wordt vervangen als volgt:

“Wet van 15 oktober 2018 inzake de vrijwillige zwangerschapsafbreking”.

Art. 5

In hoofdstuk 2 van dezelfde wet wordt, voor artikel 2, een afdeling 1 ingevoegd, luidende:

“Afdeling 1. Voorwaarden en procedure om een zwangerschap af te breken”.

Art. 6

Artikel 2 van dezelfde wet wordt vervangen als volgt:

“Art. 2. De zwangere vrouw mag verzoeken om haar zwangerschap af te breken onder de volgende voorwaarden:

1° de vrijwillige zwangerschapsafbreking moet:

a) plaatsvinden vóór het einde van de achttiende week na de bevruchting, dat wil zeggen vóór de twintigste week van de amenorroe volgens de obstetrische echografie;

b) worden verricht door een arts of, met naleving van de door de Koning bepaalde nadere regels en voorwaarden, door een beroepsbeoefenaar van een andere categorie, in een instelling voor gezondheidszorg die een voorlichtingsdienst heeft die de zwangere vrouw opvangt en haar uitvoerig informatie verstrekt;

2° de beroepsbeoefenaar die de vrijwillige zwangerschapsafbreking verricht of een andere bevoegde persoon van de instelling voor gezondheidszorg waar de ingreep werd verricht, moet de vrouw de nodige voorlichting verstrekken inzake contraceptiva;

3° de ingreep mag pas plaatsvinden nadat de betrokkene, op de dag van de ingreep, schriftelijk te kennen heeft gegeven dat ze vastbesloten is de ingreep te ondergaan; die verklaring wordt toegevoegd aan het medisch dossier;

4° geen enkele beroepsbeoefenaar kan worden gedwongen medewerking te verlenen aan een vrijwillige zwangerschapsafbreking. De aangezochte beroepsbeoefenaar dient de betrokkene, vanaf het eerste telefonische of fysieke contact waarbij zij haar voornemen

et 351 du Code pénal et modifiant les articles 352 et 383 du même Code et modifiant diverses dispositions législatives est remplacé par ce qui suit:

“Loi du 15 avril 2018 relative à l'interruption volontaire de grossesse”.

Art. 5

Dans le chapitre 2 de la même loi, avant l'article 2, il est inséré une section 1re intitulée:

“Section 1re. Conditions et procédure pour interrompre une grossesse”.

Art. 6

L'article 2 de la même loi est remplacé par ce qui suit:

“Art. 2. La femme enceinte peut demander que sa grossesse soit interrompue dans les conditions suivantes:

1° l'interruption volontaire de grossesse doit:

a) intervenir avant la fin de la dix-huitième semaine post-conception, c'est-à-dire de la vingtième semaine d'aménorrhée selon l'échographie obstétricale;

b) être pratiquée par un médecin ou, moyennant le respect des modalités et conditions fixées par le Roi, par un praticien professionnel appartenant à une autre catégorie, dans un établissement de soins où existe un service d'information qui accueille la femme enceinte et lui donne des informations circonstanciées;

2° le praticien professionnel pratiquant l'interruption volontaire de grossesse ou toute autre personne qualifiée de l'établissement de soins où l'intervention a été pratiquée, doit assurer l'information de la femme en matière de contraception;

3° l'intervention ne peut avoir lieu qu'après que l'intéressée a exprimé par écrit, le jour de l'intervention, sa détermination à y faire procéder; cette déclaration est versée au dossier médical;

4° aucun praticien professionnel n'est tenu de concourir à une interruption volontaire de grossesse. Le praticien professionnel sollicité est tenu d'informer l'intéressée, dès le premier contact téléphonique ou physique où elle lui a explicité son intention de procéder à une interruption

om een zwangerschap vrijwillig te doen afbreken heeft toegelicht, in kennis te stellen van zijn weigering om de ingreep te verrichten. Hij verschaft in dat geval de contactgegevens van een andere arts, van een centrum voor zwangerschapsafbreking of van een ziekenhuisdienst waar de betrokkene terecht kan met een nieuw verzoek tot vrijwillige zwangerschapsafbreking. De beroepsbeoefenaar die de vrijwillige zwangerschapsafbreking weigert te verrichten, stuurt het medisch dossier door naar de nieuwe beroepsbeoefenaar die de vrouw raadpleegt;

5° geen enkele beroepsbeoefenaar mag op grond van een overeenkomst worden verhinderd een vrijwillige zwangerschapsafbreking te verrichten; in voorkomend geval wordt een dergelijke verbodsbepaling voor niet geschreven gehouden.”

Art. 7

In hoofdstuk 2 van dezelfde wet wordt, na artikel 2, een afdeling 2 ingevoegd, luidende:

“Afdeling 2. Voorwaarden en procedure om een zwangerschap af te breken om een ernstige medische reden”.

Art. 8

In voormelde afdeling 2, ingevoegd bij artikel 7, wordt een artikel 2/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 2/1. § 1. In afwijking van artikel 2, 1°, a), mag de zwangerschap, ongeacht de zwangerschapsduur, worden afgebroken om een ernstige medische reden. Onder een ernstige medische reden wordt begrepen:

1° een ernstig gevaar voor de lichamelijke en/of geestelijke gezondheid van de vrouw;

2° een aanzienlijk risico dat de foetus lijdt aan een ernstige aandoening die op het moment van de diagnose als ongeneeslijk wordt erkend.”

Art. 9

In artikel 3 van dezelfde wet worden het eerste, derde, vierde en vijfde lid opgeheven.

Art. 10

In artikel 3 van dezelfde wet wordt het tweede lid, dat het eerste lid wordt, vervangen als volgt: “Hij die fysiek of anderszins probeert te verhinderen dat een vrouw vrije

voluntaire de grossesse, de son refus d'intervention. Il indique dans ce cas les coordonnées d'un autre médecin, d'un centre d'interruption de grossesse ou d'un service hospitalier qu'elle peut solliciter pour une nouvelle demande d'interruption volontaire de grossesse. Le praticien professionnel qui refuse l'interruption volontaire de grossesse transmet le dossier médical au nouveau praticien professionnel consulté par la femme;

5° aucun praticien professionnel ne peut être empêché de pratiquer une interruption volontaire de grossesse en vertu d'une convention; le cas échéant, une telle clause d'interdiction est réputée non écrite.”

Art. 7

Dans le chapitre 2 de la même loi, après l'article 2, il est inséré une section 2 intitulée:

“Section 2. Conditions et procédure pour interrompre une grossesse pour motif médical grave”.

Art. 8

Dans la section 2 précitée de la même loi, insérée par l'article 7, il est inséré un article 2/1, rédigé comme suit:

“Art. 2/1. § 1er. Par dérogation à l'article 2, 1°, a), la grossesse peut être interrompue quel que soit l'âge gestationnel, en cas de motif médical grave. Constituent un motif médical grave:

1° un péril grave pour la santé physique et/ou mentale de la femme;

2° un risque significatif que le fœtus soit atteint d'une affection grave et reconnue comme incurable au moment du diagnostic.”

Art. 9

Dans l'article 3 de la même loi, les alinéas 1er, 3, 4 et 5 sont abrogés.

Art. 10

Dans l'article 3 de la même loi, l'alinéa 2, qui devient l'alinéa 1er, est remplacé par ce qui suit: “Celui qui tente d'empêcher, physiquement ou de toute autre manière,

toegang heeft tot een instelling voor gezondheidszorg die vrijwillige zwangerschapsafbrekingen uitvoert, wordt veroordeeld tot een gevangenisstraf van drie maanden tot een jaar en tot een geldboete van honderd euro tot vijfhonderd euro.”

HOOFDSTUK 4

Andere wijzigingsbepalingen

Art. 11

In artikel 497/2, 19°, van het oud Burgerlijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 17 maart 2013 en gewijzigd bij de wet van 15 oktober 2018, worden de woorden “in artikel 2” vervangen door de woorden “in de artikelen 2 en 2/1”.

Art. 12

In artikel 5, § 4, van de wet van 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel, gewijzigd bij de wet van 15 oktober 2018, worden de woorden “in artikel 2” vervangen door de woorden “in de artikelen 2 en 2/1”.

Art. 13

In artikel 6, § 4, van de wet van 5 augustus 2006 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken tussen de lidstaten van de Europese Unie, gewijzigd bij de wet van 15 oktober 2018, worden de woorden “in artikel 2” vervangen door de woorden “in de artikelen 2 en 2/1”.

Art. 14

In artikel 11, § 4, van de wet van 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie, gewijzigd bij de wet van 15 oktober 2018, worden de woorden “in artikel 2” vervangen door de woorden “in de artikelen 2 en 2/1”.

Art. 15

In artikel 11, § 4, van de wet van 21 mei 2013 inzake de toepassing van het beginsel van de wederzijdse erkenning op vonnissen en probatiebeslissingen met het oog op het toezicht op de probatievoorwaarden en de alternatieve straffen uitgesproken in een lidstaat van

une femme d’accéder librement à un établissement de soins pratiquant des interruptions volontaires de grossesse sera condamné à un emprisonnement de trois mois à un an et à une amende de cent euros à cinq cents euros.”

CHAPITRE 4

Autres dispositions modificatives

Art. 11

Dans l’article 497/2, 19°, de l’ancien Code civil, inséré par la loi du 17 mars 2013 et modifié en dernier lieu par la loi du 15 octobre 2018, les mots “à l’article 2” sont remplacés par les mots “aux articles 2 et 2/1”.

Art. 12

Dans l’article 5, § 4, de la loi du 19 décembre 2003 relative au mandat d’arrêt européen, modifié par la loi du 15 octobre 2018, les mots “l’article 2” sont remplacés par les mots “les articles 2 et 2/1”.

Art. 13

Dans l’article 6, § 4, de la loi du 5 août 2006 relative à l’application du principe de reconnaissance mutuelle des décisions judiciaires en matière pénale entre les États membres de l’Union européenne, modifié par la loi du 15 octobre 2018, les mots “l’article 2” sont remplacés par les mots “les articles 2 et 2/1”.

Art. 14

Dans l’article 11, § 4, de la loi du 15 mai 2012 relative à l’application du principe de reconnaissance mutuelle aux peines ou mesures privatives de liberté prononcées dans un État membre de l’Union européenne, modifié par la loi du 15 octobre 2018, les mots “à l’article 2” sont remplacés par les mots “aux articles 2 et 2/1”.

Art. 15

Dans l’article 11, § 4, de la loi du 21 mai 2013 relative à l’application du principe de reconnaissance mutuelle aux jugements et décisions de probation aux fins de la surveillance des mesures de probation et des peines de substitution prononcées dans un État membre de

de Europese Unie, gewijzigd bij de wet van 15 oktober 2018, worden de woorden “in artikel 2” vervangen door de woorden “in de artikelen 2 en 2/1”.

Art. 16

In artikel 11, § 4, van de wet van 23 maart 2017 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op beslissingen inzake toezichtmaatregelen uitgesproken als alternatief voor voorlopige hechtenis, gewijzigd bij de wet van 15 oktober 2018, worden de woorden “in artikel 2” vervangen door de woorden “in de artikelen 2 en 2/1”.

Art. 17

In artikel 11, § 5, van de wet van 22 mei 2017 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken, gewijzigd bij de wet van 15 oktober 2018, worden de woorden “in artikel 2” vervangen door de woorden “in de artikelen 2 en 2/1”.

HOOFDSTUK 5

Inwerkingtreding

Art. 18

Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* wordt bekendgemaakt.

10 juli 2024

Sofie Merckx (PVDA-PTB)
Greet Daems (PVDA-PTB)
Nadia Moscufo (PVDA-PTB)
Ayse Yigit (PVDA-PTB)
Farah Jacquet (PVDA-PTB)
Natalie Eggermont (PVDA-PTB)
Anik Van den Bosch (PVDA-PTB)

l'Union européenne, modifié par la loi du 15 octobre 2018, les mots “à l'article 2” sont remplacés par les mots “aux articles 2 et 2/1”.

Art. 16

Dans l'article 11, § 4, de la loi du 23 mars 2017 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle aux décisions relatives à des mesures de contrôles prononcées à titre d'alternative à la détention préventive, modifié par la loi du 15 octobre 2018, les mots “à l'article 2” sont remplacés par les mots “aux articles 2 et 2/1”.

Art. 17

Dans l'article 11, § 5, de la loi du 22 mai 2017 relative à la décision d'enquête européenne en matière pénale, modifié par la loi du 15 octobre 2018, les mots “par l'article 2” sont remplacés par les mots “par les articles 2 et 2/1”.

CHAPITRE 5

Entrée en vigueur

Art. 18

La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication au *Moniteur belge*.

10 juillet 2024